

Expunere de motive

Având în vedere că fenomenul de abuz împotriva intereselor cetățenilor a ajuns la un nivel alarmant este necesară intervenția politicii penale a statului prin incriminarea formelor de abuz de putere care au ca rezultat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale precum și intereselor legitime private ale persoanelor ca formă de descurajare a comportamentelor deliberate de abuz contra cetățenilor.

Cetățenii au relevat neechivoc că au fost abuzați de reprezentanții instituțiilor statului sau de către cei care realizează servicii publice într-o proporție de peste 90%.

Astfel, consecvent ordinii constituționale și a obligației de garantare la cel mai înalt nivel a drepturilor și libertăților fundamentale și a intereselor legitime ce derivă din acestea, statul trebuie să reglementeze mai clar și previzibil incriminarea excesului de putere contra intereselor private care prin caracterul intențional și prin rezultatul faptelor îmbracă forma ilicitului penal, în acord cu politica penală în vigoare și cu tradiția instituțiilor juridice existente în sistemul penal românesc.

De altfel în tradiția juridică penală fapte care erau de natură să deturneze administrația de la funcționarea ei firească de servitor al societății erau incriminate în mod particular. Spre exemplu Codul penal din 1936 prevedea la art. 245 Abuzul de putere iar la art. 246 Abuzul de autoritate continuând la art. 247 cu incriminarea Excesului de putere. Tot pentru acoperirea cu claritate a modalităților de abuz în exercitarea funcției publice, echipa de specialiști a profesorului Vintilă Dongoroz a propus în Codul penal din 1968 incriminarea separată a abuzul în serviciu contra intereselor persoanei în art. 246 față de abuzul în serviciu contra intereselor publice la art. 248.

Obiectul prezentei inițiative legislative îl constituie incriminarea comportamentelor abuzive în exercitarea prerogativelor de putere publică care au ca rezultat direct sau indirect afectarea drepturilor și libertăților fundamentale, a intereselor legitime ale persoanelor fizice sau juridice prin încălcarea ordinii de drept și a cadrului de reglementare și funcționare a autorităților și instituțiilor publice, a normelor procedurale și a caracterului obligatoriu al competenței administrative prin gestionare atribuțiilor și puterilor conferite.

Astfel, se incriminează și nerespectarea cadrului normativ de organizare a puterii publice dată fiind definirea funcțională a administrației publice ca activitate de organizare a aplicării legii sau aplicare ei în concret.

Ca elemente de noutate normativă prin obiectul de reglementare se incriminează:

- Încălcarea în mod deliberat a modului de stabilire a cadrului de organizare a exercitării puterii publice
- Obstrucționarea activității unei autorități publice sau a îndeplinirii atribuțiilor unui alt funcționar public sau al persoanelor care prestează un serviciu public
- Se instituie o formă calificată a infracțiunii atunci când este săvârșită împotriva unei persoane fie prin discriminare fie prin specularea elementelor de vulnerabilitate a acesteia, și nu doar ca o circumstanță agravantă.

Legea penală are caracter dinamic și intervine pentru a cenzura comportamente dăunătoare societății atunci când acestea capătă caracter de fenomen, în principal prin caracterul ei disuasiv. În România abuzul împotriva cetățenilor se realizează în general prin interpretarea și aplicare arbitrară a competențelor celor care exercită puterea publică și de cele mai multe nu prin încălcarea competențelor conferite autorităților publice prin lege ci prin încălcarea reglementarilor privind exercitarea acestora de către prepușii puterii publice ca norme de organizare sau de procedură de aplicare. Or, conform practicii organelor judiciare acestea nu

consideră că sunt întrunite condițiile săvârșirii infracțiunii, așa cum este ea reglementată în acest moment, aplicând în mod constant soluția clasării pentru că fapta nu este prevăzută de legea penală, trimițând exclusiv la calea de remediu a instanțelor civile.

Efectul unei asemenea politici penale este acela al unei duble victimizări prin trimiterea cetățenilor să își obțină drepturile, deja încălcate în relația cu administrația, în proceduri anevoioase și de durată în instanțe sau conducând la blocaje administrative între autoritățile publice. Un alt efect este generalizarea unui asemenea comportament ca modalitate de derobare a funcționarilor de răspunderea lor de aplicare a legii, dat fiind că nu se incriminează cu eficacitate decât afectarea interesului public. Funcționarii au ca atenție doar teama de răspundere penală sau administrativ-patrimonială pentru prejudiciile aduse autorităților publice, fără să se teamă să afecteze drepturile și interesele legitime ale persoanelor.

Caracterul dinamic al legii penale obligă legiuitorul să actualizeze permanent normele de incriminare penală pentru a acoperii noile modalități de manifestare pe scară largă a abuzului contra persoanelor private de către agenții puterii publice.

În acord cu exigențele jurisprudenței Curții Constituționale, prezenta norma de incriminare penală asigură existența neechivocă a caracterului direct al intenției prin reprezentarea cu claritate a caracterului ilicit precum și a vătămării pe care aceasta o aduce. O asemenea ipoteză de incriminare este de natură a răspunde atât obiectivelor de politică penală cât și cerințelor de claritate a normei și de previzibilitate a aplicării acesteia.

Soluțiile normative propuse au în vedere atât tezele de reglementare (obiect, scop, impact așteptat cât și condițiile de respectare a jurisprudenței Curții

Constituționale pentru a asigura răspunsul politicii penale la nevoile societății în acord cu ordinea constituțională și statul de drept.

În baza art. 75 alin. (1) coroborate cu art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție în vederea promovării inițiativei în procesul legislativ sesizăm ca primă cameră Senatul, Camera deputaților fiind camera decizională.

Pentru aceste motive, în temeiul art. 74 alin (1) din Constituția României propunem adoptarea proiectului de Lege privind Abuzul de putere și completarea Legii nr. 286/2009 privind codul penal, actualizat cu modificările și completările ulterioare.

Față de aceste argumente, supunem aprobării Parlamentului prezenta Lege.

CATANICU STELITA

Inițiatori:

[illegible]

[illegible]